

УДК 339.56.055

**Фрадинський О.А.,
канд. екон. наук, доцент, старш. наук. співроб.,
зав. відділу дослідження митних ризиків,
Науково-дослідний центр митної справи
Науково-дослідного інституту фіскальної політики
Університету державної фіскальної служби України**

ДОМІНАНТИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО ПОШТОВОГО ОБМІНУ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Серед важливих напрямків діяльності Державної фіскальної служби України (ДФС) на сучасному етапі її діяльності є контроль за переміщенням (пересиланням) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях. Бурхливий розвиток транспорту, інтернет-торгівлі, трудової міграції стали наслідком стрімкого збільшення обсягів переміщення через митні кордони товарів та предметів із використанням засобів міжнародного поштового обміну. При цьому різко зростає роль та значення митного контролю, який в даному випадку має на меті чітку направленість на боротьбу із порушеннями митних правил та фактами контрабанди.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням з'ясування теоретичних та практичних аспектів діяльності митних адміністрацій у сфері міжнародного поштового обміну, підходів до їх вдосконалення, боротьби із митними деліктами у цій галузі соціальних комунікацій присвячені дослідження зарубіжних вчених З. Аношкіної, П. Афоніна, Ю. Рожкової, Е. Самофалова, Р. Цівінського [8]. Проблеми контролю за поштовим сегментом роботи ДФС присутні у роботах вітчизняних дослідників, серед яких варта виокремити напрацювання І. Бережнюка, О. Гребельника, С. Денисенка, О. Мошинської [2; 3], П. Пашка. Вивчення наукових здобутків вітчизняних науковців дозволяє зробити висновок про, децю, фрагментарне дослідження цієї сфери та вимагає більш комплексного наукового вирішення зазначеної проблематики.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення організації процесу митного контролю органами доходів і зборів в сфері міжнародних поштових та експрес-відправлень у всій його багатоаспектності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Переміщення товарів між країнами включає в себе не лише надання послуг операторами поштового зв'язку, але й передбачає виконання цілого ряду митних формальностей уповноваженими посадовими особами, відповідно до встановлених законодавчих вимог. В Україні виконання таких формальностей визначено главою 36 «Переміщення (пересилання) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях» Митного кодексу України (МКУ), до складу якої входять 5 статей, які врегульовують цей процес (рис. 1).

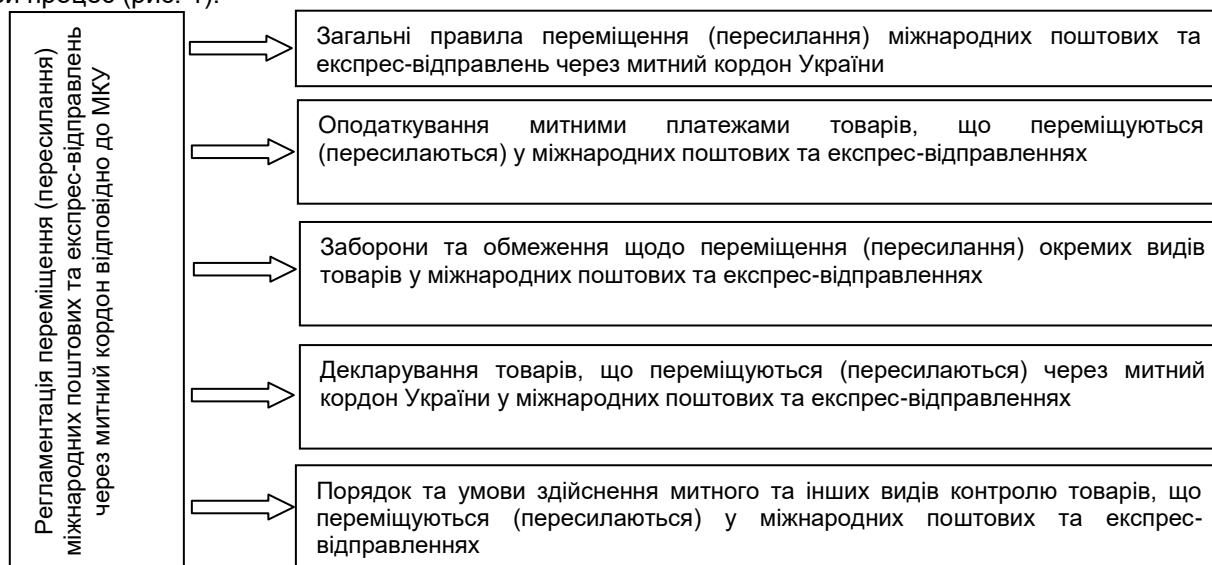

Рис. 1. Законодавче врегулювання процесу переміщення (пересилання) міжнародних поштових та експрес-відправлень через митний кордон України

Джерело: побудовано автором на основі [1]

Залежно від напрямку переміщення через митний кордон міжнародних поштових відправлень, органи доходів і зборів поділяються на митниці відправлення та митниці призначення. До функцій митниці відправлення належать: митний контроль, митне оформлення товарів та інших предметів, які переміщуються у відправленнях фізичних осіб за напрямками їх оброблення операторами поштового зв'язку; митний контроль та переадресування в установленому порядку вхідних відправлень юридичних осіб у зону діяльності митниці, де вони взяті на облік; митне оформлення та направлення вихідних відправлень юридичних осіб у зону діяльності митниці призначення; підготовка і складання в установленому порядку статистичних даних щодо оформлених у митному відношенні відправлень фізичних осіб. До функцій митниці призначення належать: митний контроль, митне оформлення товарів та інших предметів, які переміщуються у відправленнях юридичних осіб, розташованих у зоні діяльності митниці; підготовка і складання в установленому порядку статистичних даних щодо оформлених у митному відношенні відправлень юридичних осіб.

На побутовому рівні громадянами України для позначення способу отримання із-за кордону матеріальних цінностей чи надсилання їх за кордон, при посередництві третьої сторони, використовується збірне поняття «посилка». Проте, відповідно до чинного вітчизняного законодавства таке переміщення може здійснюватися за допомогою двох способів – міжнародних поштових відправлень (МПВ) та міжнародних експрес-відправлень (МЕВ), які мають між собою суттєві відмінності.

Згідно статті 4 МКУ [1]:

– міжнародні поштові відправлення – упаковані та оформлені відповідно до вимог актів Всесвітнього поштового союзу та Правил надання послуг поштового зв'язку листи, поштові картки, бандеролі, спеціальні мішки з позначкою «М», дрібні пакети, відправлення з оголошеною цінністю, поштові посилки, згруповані поштові відправлення з позначкою «Консигнація», відправлення міжнародної прискореної пошти «EMS», які приймаються для пересилання за межі України, доставляються в Україну або переміщуються через територію України транзитом операторами поштового зв'язку [7];

– міжнародні експрес-відправлення – належним чином упаковані міжнародні відправлення з документами чи товарним вкладенням, які приймаються, обробляються, перевозяться будь-яким видом транспорту за міжнародним транспортним документом з метою доставки одержувачу прискореним способом у визначений строк.

Для того, щоби зрозуміти в чому полягає відмінність між вищезазначеними видами відправлень, проаналізуємо їх виходячи із ряду ознак:

1. Посередник (перевізник) між відправником та одержувачем. Для МПВ ним виступає оператор поштового зв'язку (оператор) – суб'єкт підприємницької діяльності, який в установленому законодавством порядку надає послуги поштового зв'язку, пов'язані із прийманням, обробкою, перевезенням та доставкою (врученням) поштових відправлень, виконання доручень користувачів щодо поштових переказів, банківських операцій, спрямований на задоволення потреб користувачів. У свою чергу, для МЕВ ним буде експрес-перевізник – перевізник, який з використанням будь-якого виду транспорту здійснює прискорене перевезення міжнародних експрес-відправлень за єдиним транспортним документом (загальні авіанакладні (AWB – airwaybill, MAWB – master airwaybill), CMR, bill of lading (коносамент) тощо), а також забезпечує приймання, обробку, пред'явлення таких відправлень органам доходів і зборів для митного контролю та митного оформлення в місцях їх митного оформлення та видачу одержувачам (повернення відправникам). Як бачимо, між посередниками (перевізниками) є ряд принципових відмінностей, якщо для експрес-перевізника видом діяльності є прискорене перевезення вантажу будь-яким видом транспорту, то оператор поштового зв'язку здійснює і ряд додаткових послуг, направлених на задоволення потреб споживачів.

2. Нормативно-правове врегулювання діяльності у сфері МПВ та МЕВ. Якщо діяльність експрес-перевізників в Україні врегульовується МКУ та Інструкцією організації митного контролю та митного оформлення міжнародних експрес-відправлень, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України, то на оператора поштового зв'язку поширюються норми міжнародних нормативно-правових актів (Всесвітньої поштової конвенції, Регламенту письмової кореспонденції, Регламенту поштових посилок) та вітчизняного правового поля (МКУ, Закон України «Про поштовий зв'язок», Правила надання послуг поштового зв'язку, Положення про митний контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень тощо).

3. Класифікація відправлень. Для МПВ вона дана при визначенні самого терміну – листи, поштові картки, бандеролі, спеціальні мішки з позначкою «М», дрібні пакети, відправлення з оголошеною цінністю, поштові посилки, згруповані поштові відправлення з позначкою «Консигнація», відправлення міжнародної прискореної пошти «EMS». У МЕВ відправлення поділяються на два типи – документального характеру та недокументального характеру [6].

4. Товаросупровідні документи. Для МПВ застосовуються усі типи документів, передбачені актами Всесвітнього поштового союзу, проте найчастіше – заповнена відправником митна декларація

типів CN23, CN22. Для МЕВ використовуються загальні авіанакладні (AWB – airwaybill, MAWB – master airwaybill), CMR, bill of lading (коносамент) тощо.

5. Місце виконання митних формальностей. Для МПВ ним виступає місце міжнародного поштового обміну (ММПО) – виробничий підрозділ підприємства поштового зв'язку, який здійснює: оброблення МПВ; пред'явлення їх митному органу для здійснення митного контролю та митного оформлення; відправлення за призначенням. ММПО поділяються на ММПО з повною обробкою пошти (письмової кореспонденції, періодичних друкованих видань, посилок) та спеціалізовані ММПО, які обробляють та відправляють за призначенням один із видів МПВ (письмову кореспонденцію чи посилки) [5]. Експрес-перевізниками створюється власна локальна мережа – складова всесвітньої мережі відстеження доставки МЕВ від відправника до одержувача, яка представляє собою сукупність підрозділів експрес-перевізника: центральних сортувальних станцій (ЦСС) і регіональних сортувальних станцій (РСС), а також повірених, і створена в Україні для надання послуг з прискореного транспортування МЕВ. Відповідно місцем здійснення митних процедур для МПВ буде ММПО або за місцем розташування (проживання) одержувача або відправника; а для МЕВ – ЦСС (РСС) або за місцем розташування (проживання) одержувача або відправника [2].

6. Декларування. Для МПВ: в усній формі – оператором поштового зв'язку на підставі товаросупровідних документів; у письмовій формі – із використанням митної декларації типів CN23, CN22, або ж митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа [5]. Для МЕВ: в усній формі – експрес-перевізником на підставі товаросупровідних документів; у письмовій формі – із використанням митної декларації М-16, або ж митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа, або письмової заяви [4].

7. Строки зберігання під митним контролем. МПВ, на вкладення яких нараховані податки і збори (обов'язкові платежі), вручаються одержувачу лише після сплати ним таких платежів і плати за їх пересилання (у разі пересилання таких платежів поштовим переказом). Одержувач може звернутися до митного органу із заявою про коригування сум нарахованих податків і зборів (обов'язкових платежів) відповідно до законодавства. У такому разі міжнародне поштове відправлення зберігається об'єктом поштового зв'язку протягом строку, що не перевищує двох місяців з дня його надходження. Для МЕВ – не можуть перевищувати 30 днів та можуть бути продовжені за письмовою заявою декларанта не більше ніж на 15 днів.

8. Заборони та обмеження щодо окремих видів товарів, їх маси та граничної ваги. Щодо МПВ застосовуються обмеження, передбачені актами Всесвітнього поштового союзу, МКУ, нормативно-правовими актами з питань надання послуг поштового зв'язку в Україні; по вазі – обмеження максимальної величини у 30 кг. Експрес-перевізники, у своїй діяльності керуються нормами МКУ та іншого законодавства України, при цьому обмеження по граничних розмірах та масі МЕВ можуть встановлювати індивідуально.

9. Об'єкт оподаткування митними платежами. Для МПВ – це сумарна фактична вартість товарів (окрім підакцизних), що переміщуються (пересилаються) на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші (мішок або декілька мішків з письмовою кореспонденцією, газетами, поштою у великій кількості, дрібними пакетами, відправленнями з оголошеною цінністю, посилками (або група посилок, не запакована в поштову тару), відправленнями прискореної пошти з позначкою «EMS» і порожніми мішками, які відправляються водночас з місця міжнародного поштового обміну однієї країни до іншої згідно з планом направлення міжнародної пошти та планом направлення пошти «EMS» за однією письмовою картою CN 31, CN 32 або посилковою картою CP 86, CP 87). Для МЕВ – це сумарна фактична вартість товарів (окрім підакцизних), що переміщуються (пересилаються) на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одному вантажі (консолідовані за єдиним транспортним документом міжнародні експрес-відправлення чи міжнародні експрес-відправлення, що не увійшли до складу цих консолідованих міжнародних експрес-відправлень за характером, розмірами або з інших причин, що переміщуються (пересилаються) експрес-перевізником через митний кордон України) [3].

В Україні оподаткування товарів, що переміщуються у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, здійснюється митними платежами, до яких віднесено мито; акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції); податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції).

Товари (за винятком підакцизних), що переміщуються (пересилаються) на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях, на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях, якщо їх сумарна фактурна вартість не перевищує еквівалент 150 євро, не є об'єктом оподаткування митними платежами.

Товари (за винятком підакцизних), що переміщуються (пересилаються) на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях, на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одному

вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях, якщо їх сумарна фактурна вартість перевищує еквівалент 150 євро, оподатковуються митом відповідно до МКУ та податком на додану вартість відповідно до ПКУ.

Підакцизні товари, переміщення (пересилання) яких через митний кордон України не заборонено законом, незалежно від вартості оподатковуються митом відповідно до МКУ, а також іншими податками відповідно до ПКУ. Особливості оподаткування звичайних та підакцизних товарів наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Підходи до оподаткування товарів в Україні при здійсненні міжнародного поштового обміну

Товари	Вартість товарів	Митні платежі		
		Мито	Акцизний податок	Податок на додану вартість
Звичайні	до 150 євро	не справляється	відсутній	не справляється
	більше 150 євро	справляється за ставками, визначеними Митним тарифом України	відсутній	справляється за ставками, визначеними у ПКУ
Підакцизні	незалежно від вартості	справляється за ставками, визначеними Митним тарифом України	справляється за ставками, визначеними у ПКУ	справляється за ставками, визначеними у ПКУ

Джерело: побудовано автором на основі [3]

При визначенні бази оподаткування щодо товарів, які переміщуються міжнародним поштовим обміном, слід зазначити, що у її якості виступає митна вартість (для визначення мита стосовно звичайних товарів, сумарна фактична вартість яких перевищує 150 євро) або ж додавання митної вартості та мита (при визначенні ПДВ для таких товарів). При оподаткуванні підакцизних товарів митом базою оподаткування виступає митна вартість, при оподаткуванні ПДВ – сумарна величина митної вартості, мита та акцизного податку. Для визначення акцизного податку може використовуватися:

- при застосуванні адвалорних ставок – вартість товарів (продукції), що ввозяться на митну територію України, за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами на товари (продукцію), які він імпортує, без ПДВ та з урахуванням акцизного податку;
- при застосуванні специфічних ставок – одиниці виміру ваги, об’єму, кількості товару, об’єму циліндрів двигуна автомобіля або в інші натуральні показники (рис. 2).

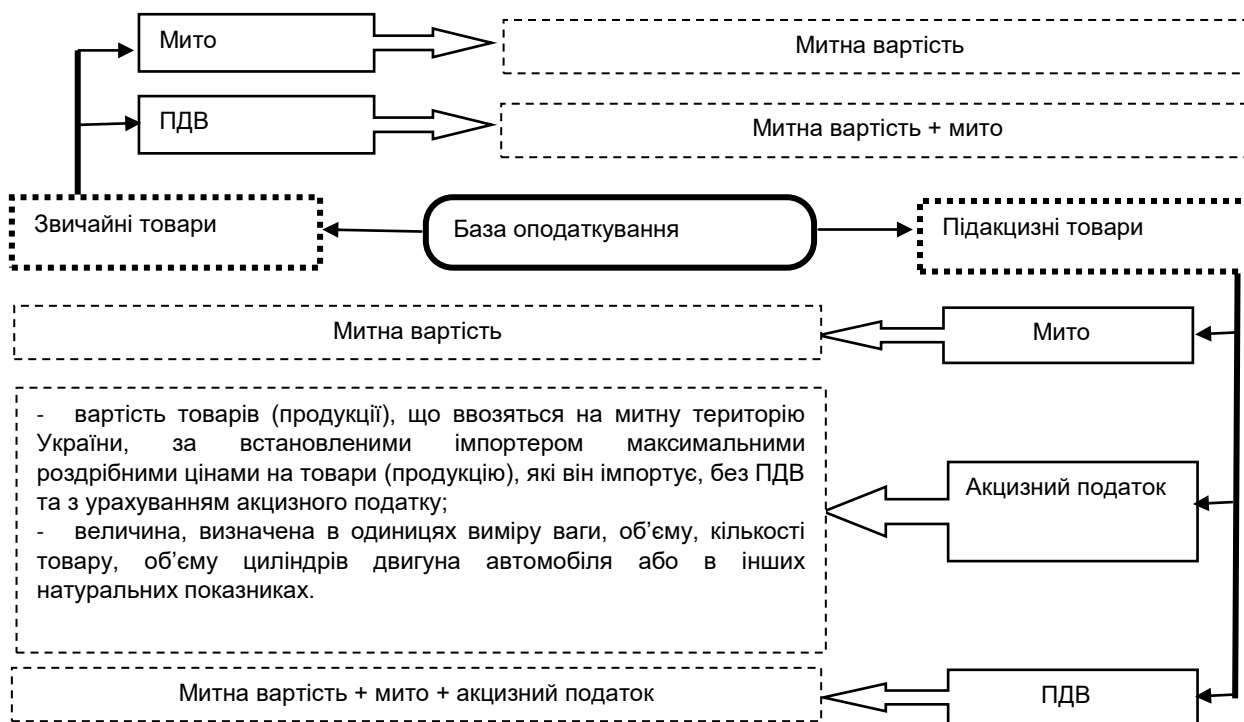

Рис. 2. Визначення бази оподаткування товарів, що переміщуються у МПВ та МЕВ
Джерело: побудовано автором на основі [3]

В Державній фіскальній службі України статистика митних платежів, що сплачуються під час переміщення через митний кордон поштових та експрес відправлень, ведеться в розрізі оформлених оглядового розпису форми М15 (для МПВ) та митної декларації форми М16 (для МЕВ) (рис. 3). Як бачимо, сумарна вартість надходжень збільшилася із 80,76 до 121,85 млн грн.

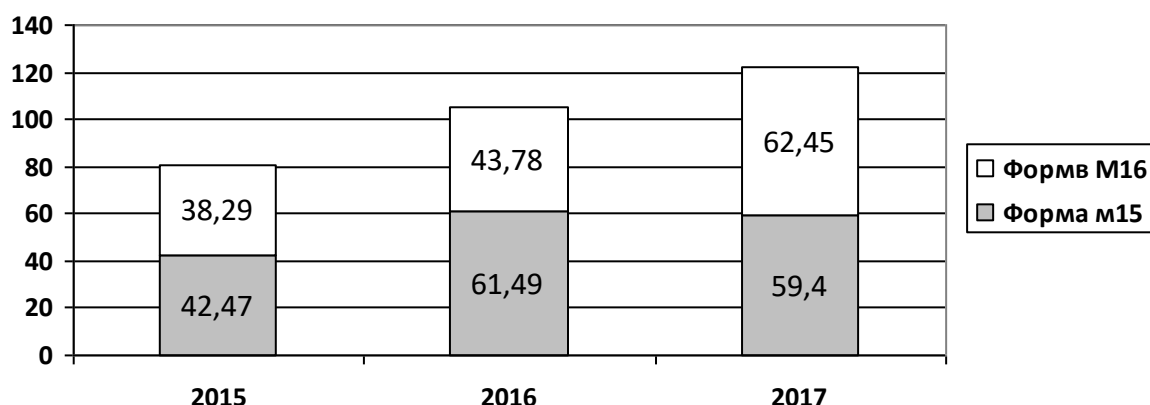

Рис. 3. Динаміка надходжень митних платежів при митному оформленні поштових та експрес відправлень у 2015-2017 рр., млн грн

Джерело: побудовано автором на основі матеріалів ДФС

В табл. 2 наведено абсолютну та відносну динаміку сплати митних платежів в розрізі їх складових – мита, акцизного податку та податку на додану вартість протягом 2015–2017 рр.

Таблиця 2

Абсолютна та відносна динаміка надходжень за видами митних платежів при митному оформленні поштових та експрес відправлень у 2015–2017 рр.

Рік	Вид документа	Мито		Акцизний податок		ПДВ	
		млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%
2015	M15	18,57	41,88	0	4,41	23,9	53,71
	M16	16,81		3,72		21,47	
	Всього	35,38		3,72		45,37	
2016	M15	19,41	30	2,59	4,52	42,01	65,48
	M16	13,67		2,39		30,1	
	Всього	33,08		4,98		72,11	
2017	M15	18,57	19,56	0	0	40,8	80,44
	M16	19,54		0		42,92	
	Всього	38,11		0		83,72	

Джерело: побудовано автором на основі матеріалів ДФС

Аналіз показників засвідчує, що основним податком, який утримується при митному оформленні поштових та експрес відправлень, є ПДВ, обсяги сплати якого збільшилися майже вдвічі – із 45,37 до 83,72 млн грн, а у відносному значенні – із 53,71% до 80,44%. Сплата мита в абсолютному виразі змінилася незначно – із 35,38 до 38,11 млн грн, проте відносний показник фіксує більш ніж двократне зменшення – із 41,88% до 19,56%. Слід відмітити невеликий розмір сплаченого акцизного податку, який у 2015 році становив 3,72 млн грн, у 2016 році – 4,52 млн грн, а в 2017 році взагалі були відсутні його надходження.

Питому вагу обов'язкових платежів від оподаткування МПВ та МЕВ у структурі митних платежів представимо на рис. 4.

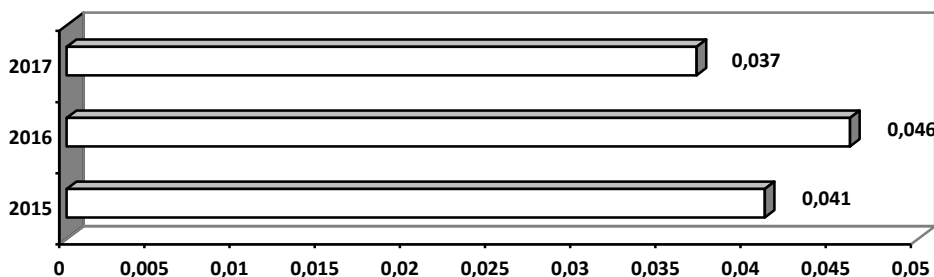

Рис. 4. Питома вага обов'язкових платежів від оподаткування МПВ та МЕВ у структурі митних платежів в 2015-2017 рр., %

Джерело: побудовано автором на основі матеріалів ДФС

Вкрай низька питома вага надходжень від оподаткування міжнародного поштового обігу у структурі митних платежів, яка протягом 2015–2017 рр. коливалася в діапазоні між 0,037% до 0,046%, нашоєхує на дві думки:

- про пріоритетність правоохоронної компоненти, яка ставиться перед органами доходів і зборів (боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил);
- про активне використання міжнародного поштового обміну у, різного-роду, «сірих» схемах для мінімізації або уникнення сплати митних платежів.

Висновки з проведеного дослідження. Організація міжнародного поштового обміну в Україні та здійснення митних формальностей врегульована у вітчизняному законодавстві Митним кодексом України, законами та підзаконними нормативно-правовими актами. Основними способами здійснення переміщення (пересилання) через митний кордон України товарів та предметів є використання міжнародних поштових відправлень та міжнародних експрес-відправлень. Їх аналіз дав змогу виокремити ряд принципових відмінностей між ними, які полягають у: посередниках процесу міжнародного поштового обміну; нормативно-правовому забезпеченні їх діяльності; класифікації відправлень; товаросупровідних документах; місці виконання митних формальностей; декларуванні; строках зберігання під митним контролем; заборонах та обмеженнях щодо окремих видів товарів, їх маси та граничної ваги. Аналіз фіскальної віддачі міжнародного поштового обігу в Україні дозволяє зробити висновок про превалювання питань безпеки та протидії митним правопорушенням у діяльності органів доходів і зборів під час виконання митних формальностей у цій сфері.

Бібліографічний список

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 03.05.2018).
2. Мошинська О. Місця здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в міжнародних поштових та міжнародних експрес-відправленнях. *Вісник. Офіційно про податки*. 2015. Вип. 13. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/8173> (дата звернення: 03.05.2018).
3. Мошинська О. Оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях. *Вісник. Офіційно про податки*. 2014. Вип. 28. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/7281> (дата звернення: 03.05.2018).
4. Про затвердження Інструкції з організації митного контролю та митного оформлення міжнародних експрес-відправлень, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України: Наказ Держмитслужби України від 03.09.2007 р. № 728. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1081-07> (дата звернення: 03.05.2018).
5. Про затвердження Положення про митний контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень: Наказ Держмитслужби України, Держкомзв'язку та інформатизації від 27.10.1999 р. № 680/108. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0791-99/print1511332510142357> (дата звернення: 03.05.2018).
6. Про затвердження Правил обробки та відправки міжнародної пошти в місцях міжнародного поштового обміну України: Наказ Держмитслужби України, Держкомзв'язку та інформатизації від 07.11.2000 р. № 165/626. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0791-99/print1511332510142357> (дата звернення: 03.05.2018).
7. Про поштовий зв'язок: Закон України від 04.10.2001 № 2759-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2759-14> (дата звернення: 30.04.2018).

8.Цивинский Р.В. Развитие теоретических и организационных основ таможенного оформления и таможенного контроля международных почтовых отправок. *Российский внешнеэкономический вестник*. 2009. № 3. С. 63-66.

References

1. Verkhovna Rada Ukrainy (2012), *Mytnyi kodeks Ukrainy* [Customs Code of Ukraine], Zakon Ukrainy dated 13.03.2012 no. 4495-VI, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (access date May 03, 2018).

2. Moshynska, O. (2015), "Places of customs control and customs clearance of goods moving (forwarded) through the customs border of Ukraine in international postal and international express dispatches", *Visnyk. Ofitsiino pro podatky*, Iss. 13, available at: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/8173> (access date May 03, 2018).

3. Moshynska, O. (2014), "Taxation of goods moving (forwarded) in international postal and express shipments", *Visnyk. Ofitsiino pro podatky*, Iss. 28, available at: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/7281> (access date May 03, 2018).

4. Derzhmytsluzhba Ukrainy (2007), *Pro zatverdzhennia Instruksii z orhanizatsii mytnoho kontroliu ta mytnoho oformlennia mizhnarodnykh ekspres-vidpravlen, shcho peremishchuiutsia (peresylaiutsia) cherez mytnyi kordon Ukrainy* [On approval of the Instruction on the organization of customs control and customs clearance of international express shipments, which are transferred (forwarded) through the customs border of Ukraine], Nakaz Derzhmytsluzhby Ukrainy dated 03.09.2007 no. 728, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1081-07> (access date May 03, 2018).

5. Derzhmytsluzhba Ukrainy, Derzhkomviazku ta informatyzatsii (1999), *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro mytnyi kontrol ta mytne oformlennia mizhnarodnykh poshtovykh vidpravlen* [On Approval of the Regulation on Customs Control and Customs Clearance of International Postal Goods], Nakaz Derzhmytsluzhby Ukrainy, Derzhkomviazku ta informatyzatsii dated 27.10.1999 no. 680/108, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0791-99/print1511332510142357> (access date May 03, 2018).

6. Derzhmytsluzhba Ukrainy, Derzhkomviazku ta informatyzatsii (2000), *Pro zatverdzhennia Pravyl obrobky ta vidpravky mizhnarodnoi poshty v mistsiakh mizhnarodnoho poshtovoho obminu Ukrainy* [On approval of the Rules for processing and sending international mail at places of international postal exchange of Ukraine], Nakaz Derzhmytsluzhby Ukrainy, Derzhkomviazku ta informatyzatsii dated 07.11.2000 no. 165/626, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0791-99/print1511332510142357> (access date May 03, 2018).

7. Verkhovna Rada Ukrainy (2001), *Pro poshtovyi zviyazok* [About postal communication], Zakon Ukrainy dated 04.10.2001 no. 2759-III, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2759-14> (access date April 30, 2018).

8. Tsvinskiy, R.V. (2009), "Development of the theoretical and organizational basis for customs clearance and customs control of international postal items", *Rossiyskiy vneshneekonomicheskiy vestnik*, no. 3, pp. 63-66.

Фрадинський О.А. ДОМІНАНТИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО ПОШТОВОГО ОБМІНУ В УКРАЇНІ

Мета. Вивчення організації процесу митного контролю органами доходів і зборів в сфері міжнародних поштових та експрес-відправлень у всій його багатоаспектності.

Методика дослідження. Теоретичною та методологічною основою є вітчизняна нормативно-правова база, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених та фахівців-практиків, статистична інформація Державної фіскальної служби України. Результати дослідження було отримано в ході використання діалектичного методу пізнання явищ, що мають правову і економічну природу та стосуються підходів до митного контролю та оформлення міжнародного поштового обміну. Внаслідок застосування методу аналізу було окреслено принципові відмінності між способами переміщення товарів та предметів через митний кордон та оцінено фіскальну результативність цього процесу.

Результати. Зауважено, що основу нормативно-правового забезпечення процесів здійснення міжнародного поштового обміну в Україні формують Митний кодекс України, закони та підзаконні нормативно-правові акти (постанови, інструкції). З'ясовано, що способами здійснення переміщення (пересилання) через митний кордон України товарів та предметів є використання міжнародних поштових відправлень та міжнародних експрес-відправлень. Аналіз митних аспектів їх практичного використання дав змогу виокремити ряд принципових відмінностей між ними. Вивчення фіскальної віддачі міжнародного поштового обігу в Україні дозволяє зробити висновок про вкрай невелике її значення та превалювання питань безпеки і протидії митним правопорушенням у діяльності органів доходів і зборів під час виконання митних формальностей у цій сфері.

Наукова новизна. Розширено науково-методичний апарат щодо вивчення, аналізу та оцінки ефективності діяльності суб'єктів сфери міжнародного поштового обміну (Державної фіскальної служби, операторів поштового зв'язку, експрес-перевізників, відправників та отримувачів відправлень). Зроблено висновки про превалювання безпекової складової митного контролю у цій сфері діяльності.

Практична значущість. Отримані результати дослідження можуть бути використані у практичній діяльності підрозділів Державної фіскальної служби України, які здійснюють митний контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень та міжнародних експрес-відправлень.

Ключові слова: Державна фіскальна служба, Митний кодекс України, митниця, митні платежі, пошта, експрес-перевізник, міжнародні поштові відправлення, міжнародні експрес-відправлення.

Fradynskyi O.A. DOMINANTS OF CUSTOMS CONTROL IN THE FIELD OF INTERNATIONAL POST OFFICE IN UKRAINE

Purpose. The aim of the article is to study the organization of the process of customs control by the bodies of incomes and fees in the field of international postal and express shipments in all its multidimensional aspects.

Methodology of research. The theoretical and methodological basis is the domestic normative and legal base, scientific works of domestic and foreign scientists and practitioners, statistical information of the State fiscal service of Ukraine. The results of the study were obtained during the use of the dialectical method of knowledge of phenomena of a legal and economic nature and related to approaches to customs control and the execution of international postal exchange. As a result of applying the method of analysis, the principal differences between the methods of moving goods and objects across the customs border were outlined and the fiscal efficiency of this process was estimated.

Findings. It was noted that the Customs Code of Ukraine, laws and regulations (regulations, instructions) form the basis of normative and legal support for the processes of implementation of international postal exchange in Ukraine. It is revealed that the ways of carrying out (sending) goods and objects across the customs border of Ukraine are the use of international postal items and international express shipments.

The analysis of customs aspects of their practical use made it possible to distinguish between a number of fundamental differences between them. The study of the fiscal impact of international postal transactions in Ukraine makes it possible to conclude that its importance and prevalence of the issues of security and counteracting customs offenses in the activities of the bodies of incomes and fees during the execution of customs formalities in this area.

Originality. The scientific and methodical apparatus for studying, analyzing and evaluating the efficiency of activity of subjects of the sphere of international postal exchange (the State fiscal service, postal operators, express carriers, senders and receivers of shipments) has been expanded. Conclusions are made about the prevalence of the security component of customs control in this area of activity.

Practical value. The obtained results of the research can be used in practical activity of the divisions of the State fiscal service of Ukraine, which carry out customs control and customs clearance of international postal items and international express shipments.

Key words: State fiscal service, Customs Code of Ukraine, customs, customs payments, mail, express carrier, international postal items, international express delivery.

Фрадынский А.А. ДОМИНАНТЫ ТАМОЖЕННОГО КОНТРОЛЯ В СФЕРЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПОЧТОВОГО ОБМЕНА В УКРАИНЕ

Цель. Изучение организации процесса таможенного контроля органами доходов и сборов в сфере международных почтовых и экспресс-отправлений во всей его многоаспектности.

Методика исследования. Теоретической и методологической основой является отечественная нормативно-правовая база, научные труды отечественных и зарубежных ученых и специалистов-практиков, статистическая информация Государственной фискальной службы Украины. Результаты исследования были получены в ходе использования диалектического метода познания явлений, имеющих правовую и экономическую природу и касаются подходов к таможенному контролю и оформлению международного почтового обмена. В результате применения метода анализа были обозначены принципиальные различия между способами перемещения товаров и предметов через таможенную границу и оценены фискальную результативность этого процесса.

Результаты. Отмечено, что основу нормативно-правового обеспечения процессов осуществления международного почтового обмена в Украине формируют Таможенный кодекс Украины, законы и подзаконные нормативно-правовые акты (постановления, инструкции). Выяснено, что способами осуществления перемещения (пересылки) через таможенную границу Украины товаров и предметов является использование международных почтовых отправлений и международных экспресс-отправлений. Анализ таможенных аспектов их практического использования позволил выделить ряд принципиальных различий между ними. Изучение фискальной отдачи международного почтового обращения в Украине позволяет сделать вывод о крайне небольшом ее значении и превалировании вопросов безопасности и противодействия таможенным правонарушениям в деятельности органов доходов и сборов при выполнении таможенных формальностей в этой сфере.

Научная новизна. Расширен научно-методический аппарат по изучению, анализу и оценке эффективности деятельности субъектов сферы международного почтового обмена (Государственной фискальной службы, операторов почтовой связи, экспресс-перевозчиков, отправителей и получателей отправлений). Сделаны выводы о превалировании безопасности составляющей таможенного контроля в этой сфере деятельности.

Практическая значимость. Полученные результаты исследования могут быть использованы в практической деятельности подразделений Государственной фискальной службы Украины, которые осуществляют таможенный контроль и таможенное оформление международных почтовых отправлений и международных экспресс-отправлений.

Ключевые слова: Государственная фискальная служба, Таможенный кодекс Украины, таможня, таможенные платежи, почта, экспресс-перевозчик, международные почтовые отправления, международные экспресс-отправления.